

Dezvoltarea creativității literare a elevului prin utilizarea metodelor interactive

prof. înv. primar MARCU LIANA GEORGETA

Școala Gimnazială „Constantin Săvoiu,, Târgu Jiu

Școala are sarcina de educare a tinerei generații, dar și să stimuleze creativitatea elevilor, prin abordări diferite. Participarea lor activă la propria formare poate îmbrăca mai multe forme.

Metodele interactive de predare-învățare în activitatea didactică contribuie la îmbunătățirea calității procesului instructiv-educativ. Ele au caracter activ-participativ și o reală valoare activ-formativă asupra personalității elevului, ducând la dezvoltarea imaginației creatoare, a creativității elevilor.

«Dacă îmi spui o să uit, dacă îmi arăți o să țin minte, dar dacă mă implici o să înțeleg.» (Anonim)

Metodele interactive au caracteristicile:

- sunt atractive;
- stimulează implicarea activă în sarcina didactică;
- stimulează creativitatea, inițiativa, implicarea;
- asigură o mai bună punere în practică a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor;
- actul de predare-învățare-evaluare e caracterizat de un demers interactiv;
- valorifică și stimulează potențialul creativ, originalitatea copiilor;
- acționează asupra gândirii critice a elevilor;
- elevii vor fi responsabili în rezolvarea sarcinilor;
- învățarea prin cooperare e promovată ;
- copiii învață să argumenteze acțiunile;
- îi învață pe elevi să comunice între ei și să asculte părerile celor din jur.

JOCUL ANTICIPĂRILOR

Poate fi aplicat în etapa de prelectură.

* Se pornește de la titlul textului sau de la un fragment scurt care se citește, elevii vor fi întrebați despre ce cred că este vorba în text și ce îi determină să se gândească la o această anticipare.

* Pot fi oferite variante de răspuns și sunt invitați s-o aleagă pe cea pe care o consideră corectă.

LECTURA PREDICTIVĂ

* Se citește fragmentat, de către profesor/învățător, care apoi îi întreabă pe elevi ce cred că se va întâmpla mai departe și de ce cred că se va întâmpla acel ceva.

* Se întocmește o hartă a predicțiilor, care presupune confruntarea evenimentelor relatate de text cu ipotezele relatate anterior

CIORCHINELE

Este o formă de organizare grafică ce evidențiază într-o rețea conexiunile dintre ideile despre un subiect .

Tehnica încurajează elevii să gândească liber și deschis, să-și organizeze cunoștințele, putând fi folosită atât ca metodă de predare-învățare cât și ca metodă de fixare.

Ciorchinele este o activitate de scriere eficientă, determinându-i pe elevii mai puțin motivați să lucreze. Poate fi nedirijat, când elevii notează toate ideile posibile într-o rețea realizată de ei și semidirijat, când învățătorul stabilește niște criterii pe baza cărora elevii vor completa ciorchinele.

Avantaje:

- nu se critică ideile propuse;
- poate fi utilizată ca metodă liberă sau cu indicare prealabilă a categoriilor de informații așteptate de la elevi;
- se poate aplica individual, în perechi sau în grup;
- se poate aplica în orice moment al lecției;
- solicită gândirea și capacitatea de a realiza analize, sinteze și comparații.

METODA CADRANELOR

Prin trasarea a două perpendiculare, pe tablă sau în caiet, se obțin patru cadrane.

*Cadranele cu expresii atitudinale se pot completa frontal, pe grupe și individual.

*Elevii pot primi fișe individuale în care vor avea de completat cadranele:

I. Am admirat.... II. Dezaprobat....

III. N-am înțeles... IV. Am învățat....

Sau fișe pe grupe, în acest caz fiecare grupă fiind solicitată să găsească în text cât mai multe răspunsuri

pentru un singur cadran pe care trebuie să-l completeze

Avantaje:

- stimulează atenția și gândirea;
- scoate în evidență modul propriu de înțelegere;
- conduce la sintetizare/esențializare;
- ușurează asimilarea de noi cunoștințe;
- se poate folosi la cu succes la orele de recapitulare și consolidare;
- se poate folosi în diferite momente ale lecției;
- stimulează interesul elevilor pentru activitatea didactică.

PROCESUL LITERAR

*Este un joc de rol cu caracter general care presupune o dezbatere de pe poziții extreme (acuzare – apărare) a unor aspecte problematice dintr-o operă literară.

*Are o valoare constructivă mai mare atunci când este realizat pe baza unor alocuțiuni gândite și redactate de elevi.

*Aceștia vor emite opinii personale cu privire la personajele incriminate, izvorâte din contactul direct cu textul literar.

PROCESUL JUDICIAR

Împărțiți-vă în 2 grupuri: acuzatorii și apărătorii.

*Simulați un proces judiciar în care învinuitul ar fi Garoffi, băiatul care a lovit în ochi pe bătrân cu bulgărele de zăpadă și nu-și recunoaște fapta.

* Folosiți expresiile:

Apărătorii

Vă rog să-mi permiteți...

Nu cred că...

De unde să știe băiatul că...

El nu este vinovat...

Mi-e milă de băiat, căci...

Îi este teamă să...

Fapta sa nu este atât de gravă, de aceea, rog...

Acuzatorii

Cer pedepsirea...

Îl acuz pe ...

Vă aduceți aminte cum...

Este adevărat că..., dar...

Fapta sa este o ...

Ceea ce a făcut este foartecăci ..., deci cer să...

CUBUL

Metoda cubului este folosită pentru explorarea unui subiect din mai multe perspective . Ea oferă posibilitatea de a dezvolta competențele necesare abordării complexe și integratoare.

Avantaje:

- determină participarea conștientă a elevilor prin implicarea maximă a acestora în rezolvarea sarcinilor;
- permite diferențierea sarcinilor de învățare ;
- formează deprinderi de muncă intelectuală;
- stimulează gândirea logică a elevilor ;
- crește responsabilitatea față de învățare și față de grup;
- sporește eficiența învățării (elevii învață unii de la alții);
- familiarizează elevii cu cercetarea științifică;
- formează abilități de comunicare și cooperare .

Limite:

- rezolvarea sarcinilor solicită resurse mari de timp;
- se creează un zgomot oarecare ;
- facilitează erori în învățare;
- nu există un control precis asupra cantității/calității cunoștințelor dobândite de fiecare elev.

COPACUL IDEILOR

Tehnica numită „copacul ideilor” presupune munca în grup. Este o metodă grafică în care cuvântul cheie este scris într-un dreptunghi la baza paginii, în partea centrală. De la acest dreptunghi se ramifică asemenea crengilor unui copac toate cunoștințele evocate. Foaia pe care este desenat copacul trece de la un membru la altul al grupului și fiecare elev are posibilitatea să citească ce au scris colegii săi. Această formă de activitate în grup este avantajoasă deoarece le propune elevilor o nouă formă de organizare și sistematizare a cunoștințelor.

CVINTETUL

Metoda cvintetului pune accent pe forța elevului, contribuind la formarea capacității de a rezuma și sintetiza informațiile, de a surprinde complexitatea unor idei, sentimente și convingeri în câteva cuvinte. Cvintetul este o poezie care impune sintetizarea informațiilor/conținuturilor dintr-un text în exprimări clare, care descriu sau prezintă reflecții asupra temei date sau subiectului dat. Este o poezie de 5 versuri a

cărei construcție are la bază anumite reguli pe care elevii trebuie să le respecte, iar timpul de întocmire este de 5-7 minute.

Activitatea pornește de la un cuvânt-cheie din lecția zilei respective sau din lecția anterioară, iar elevii, în timpul dat, trebuie să dovedească receptivitatea la cele discutate în clasă, bazându-se pe capacitățile lor de creație.

Regulile de întocmire a unui cvintet:

- primul vers este format din cuvântul tematic (un substantiv);
- al doilea vers este format din două cuvinte (adjective care să arate însușirile cuvântului tematic);
- al treilea vers este format din trei cuvinte (verbe la gerun ziu care să exprime acțiuni ale cuvântu lui tematic);
- al patrulea vers este format din patru cuvinte ce formează o propoziție prin care se afirmă ceva esențial despre cuvântul tematic);
- al cincilea vers este format dintr-un singur cuvânt, care sintetizează tema/ideea.

Avantajele metodelor moderne:

- transformă elevul din obiect în subiect al învățării;
- este coparticipant la propria formare;
- angajează intens toate forțele psihice de cunoaștere;
- asigură elevului condițiile optime de a se afirma individual și în echipă;
- dezvoltă gândirea critică ;
- dezvoltă motivația pentru învățare;
- permite evaluarea propriei activități.

Metodele moderne au tendința de a se apropia cât mai mult de metodele cercetării științifice, antrenând elevii în activități de investigare și cercetare directă a fenomenelor . Utilizarea metodelor interactive în activitatea didactică are ca rezultat creșterea motivației pentru învățare și a încrederii în sine, contribuie la formarea atitudinii pozitive față de obiectele de studiu în școală și asigură condițiile formării capacității copiilor de a interacționa și de a comuni ca, pregătindu-i mai bine pentru activitatea socială.

Prin măiestria și priceperea de care dăm dovadă putem dezvolta creativitatea la elevi, dar putem ajunge și la o autostimulare a creativității.

Bibliografie:

ILIE, Emanuela. Didactica literaturii române. Iași: Polirom, 2008.

CRIȘAN, Lucia. Cadrul didactic. Didactica disciplinelor. Metode, procedee educaționale și noi tehnologii. Noiembrie 2009.

OPRESCU, Victor. Dimensiunea psihologică a pregătirii profesorului. Craiova: Scrisul românesc, 1983.